

ДО ВИБОРУ ПРІОРИТЕТНИХ ФАКТОРІВ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІ СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ЯК СУПУТНИКІВ ВЕЛИКИХ МІСТ

В умовах перехідної економіки та множинності форм власності планувальна структура приміських сільських поселень (ПСП) зазнає певних змін. У діалектичному процесі суспільного розвитку відбувається певний стрибок – динамічний процес розвитку всіх структурних елементів сільського середовища: виробництва, житла, інфраструктури, природного ландшафту. Перехід України на модель сталого розвитку забезпечує певний тип рівноваги між його соціально-економічними та природними складовими. Відповідно набуває актуальності вибір стратегії розвитку сільських поселень, що забезпечує їх сталий розвиток.

Дослідження широкого спектра проблем сільського розселення проводили відчизняні й зарубіжні вчені: Василенко Г. В., Віншу І.О., Габрель М. М., Новіков В.О., Р. Лубик та інші [1,2,3,4,5]. Проте на сьогодні виявляється недостатнім наявності ефективних методів визначення стратегії розвитку як певних територій приміської зони (ПЗ), так і окремих поселень.

Метою дослідження є виявлення пріоритетних факторів розвитку ПСП як супутників великих міст, що, на нашу думку, є доцільним з огляду на прогнозування шляхів розвитку цих поселень.

Аналіз внутрішньої частини приміської зони м. Полтави (до 20 км у радіальному окресленні) виявив таке:

- ПСП частково або повністю перетворюються на поселення – супутники міста-центру, що за функціональним призначенням ідентичні міським житловим районам, однак на відміну від них не забезпечені відповідною соціально-культурною і побутовою інфраструктурою, частину цих функцій виконує м. Полтава, як вищий ієрархічний рівень системи розселення (села Супрунівка, Розсошенці, Івашки, Горбанівка, Н. Млини, Терешки);
- значна частина житлової зони ПСП починає формуватись новою забудовою сучасними будинками, що належать міським жителям (села Петрівка, Слинків Яр, Копили, Кротенки, Верхоли);
- відбувається часткове або повне перепрофілювання ПСП у поселення дачного типу або лікарняно-туристичне з розвинутою рекреаційною функцією;
- у сільських поселеннях розміщуються діючі та резервні виробничі зони міста-центру (Супрунівський промвузол, Полтавська птахофабрика в селах Стасі, Затуринський промвузол).

Великі приміські сільські поселення (з населенням 500-1000 чол. і більше) ближньої частини ПЗ (до 20 км) у своєму розвитку можуть мати переважно наступні напрями розвитку: поселення-супутник, подібно «спальному» житловому району, виробниче поселення індустріального чи аграрного типу, змішаний тип поселення. Пріоритетними факторами розвитку ПСП як супутників великих міст можуть бути:

- відстань до міста-центру до 20 км;
- зручна транспортна інфраструктура;
- значні трудові міграційні процеси;
- гнучка планувальна структура ПСП;
- наявність рекреаційних природних ресурсів.

Відповідно для виробничих поселень пріоритетними факторами є:

- вільні трудові ресурси;
- вільні виробничі території та будівлі;
- стабільна демографічна ситуація;
- незначні або бідні природні ресурси.

Вибір стратегії розвитку ПСП можна здійснити порівнянням двох чи більше альтернативних напрямів розвитку. Для цього проводять бальну оцінку пріоритетних факторів, знаходячи їх суму, при цьому кожний фактор оцінюється за простою шкалою балів, наприклад від 0 до 5.

Таким чином, порівнюючи альтернативні варіанти функціональної спеціалізації ПСП, вибирають найбільш раціональний шлях розвитку конкретного поселення, який також буде відповідати вимогам сталого розвитку.

Література

1. Василенко Г. В. Сучасний стан і проблеми розвитку сільського поселенського потенціалу // Містобудування та територіальне планування, вип. 8. ~ К.: КНУБА, 2001. – С. 36-43.
2. Вишчу И. А. Архитектурно-планировочная организация сельских населенных пунктов. -М.: Стройиздат, 1986 - 373 с.
3. Габрель М. М. Просторова організація містобудівних систем. - К.: Видавничий дім А. С. С., 2004. – 400 с.
4. Новиков В. А. Архитектурная организация сельской среды: учеб. пособие. – М.: Архитектура-С, 2006 – 376 с.
5. Р. Лубик. Тенденції розвитку сільських поселень // Містобудування та територіальне планування, вип. 24. – К.: КНУБА, 2006. – С. 104-106.

УДК 721.011

*М.К. Руденко, старший викладач
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

ПРО НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «АРХІТЕКТУРА БУДІВЕЛЬ І СПОРУД»

На якість архітектурної освіти в цілому та підготовку фахівців за спеціальністю «Архітектура будівель і споруд» зокрема суттєвий вплив має науково-методичне забезпечення сучасного освітнього процесу, що визначається рівнем забезпечення підручниками та навчально-методичними посібниками.

Головною метою організаційного та методичного забезпечення навчального процесу за напрямом «Архітектура» є проведення заходів для підвищення якості підготовки фахівців в умовах адаптації до європейського освітнього простору, забезпечення конкурентноздатності випускників на ринку праці, їх адаптації до умов професійної діяльності.

До основних заходів, які забезпечують досягнення поставленої мети відносяться: